

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський державний аграрний університет
Institute of European Education (Болгарія)
Національний аграрний університет Вірменії
University of Opole (Польща)
International Slavic University (Македонія)
ISMA University (Латвія)**

Кафедра захист рослин

**VI Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

26 листопада 2024 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський державний аграрний університет
Institute of European Education (Болгарія)
Національний аграрний університет Вірменії
University of Opole (Польща)
International Slavic University (Македонія)
ISMA University (Латвія)**

Кафедра захист рослин

**VI Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

26 листопада 2024 року

м. Полтава

Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : Матеріали VI Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції (м. Полтава, 26 листопада 2024 р.). Полтава: ПДАУ, 2024. 148 с.
DOI:10.5281/zenodo.14534615

ISBN 978-617-8466-00-8

Міністерство освіти і науки України, Державна наукова установа «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ), Посвідчення № 575 від 22 жовтня 2024 р. (VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»).

У збірнику представлені тези, присвячені сучасним проблемам захисту і карантину рослин, фітосанітарного моніторингу та розвитку агроєкосистем України. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, здобувачів вищої освіти та аспірантів вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських підприємств АПК різної організаційно-правової форми господарювання та всіх, кого цікавить проблематика сучасного захисту рослин в агроєкосистемах України.

The collection presents theses devoted to modern problems of plant protection and quarantine, phytosanitary monitoring and development of agroecosystems of Ukraine. The materials are intended for researchers, teachers, graduates and graduate students, specialists and managers of agricultural enterprises of various organizational and legal forms of management and all who are interested in modern plant protection in agroecosystems of Ukraine.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Доля Микола Миколайович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри інтегрованого захисту і карантину рослин Національного університету біоресурсів і природокористування України, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України.

Поспелов Сергій Вікторович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри землеробства і агрохімії імені Сазанова Полтавського державного аграрного університету.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол № 5 від 26.12.2024 року)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Шокало Н. С., Калюжний О. В.	ВПЛИВ ПОПЕРЕДНИКА НА ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО	125
Юрченко С. О., Собко С. В., Камінський В. В.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ УЛЬТРАРАННІЙ СОРТІВ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ	127
Баган А. В., Бобошко Н. А.	ОСНОВНІ НАПРЯМИ СЕЛЕКЦІЇ ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО	129
Баган А. В., Бутенко О. А., Попович В. С.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОКАЗНИКА ФАО	132
Баган А. В., Дорошенко Є. С.	ЧИНА: ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРИ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ	134
Баган А. В., Дружко К. М., Одноочко В. А.	ВПЛИВ МІКРОДОБРИВ НА УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ	136
Барат Ю. М., Шамрай А. В., Мордвяник Ю. І.	ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ВИКОРИСТАННЯ МІКРОДОБРИВ	138
Холод А. А., Ємець Д. В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В НАСІННИЦЬКИХ ПОСІВАХ	140
Кравченко Р. В., Семенов І. О., Ягич В. І.	ГУМІНОВІ ПРЕПАРАТИ І МІКРОДОБРИВА В РЕГУЛЯЦІЇ ЖИВЛЕННЯ РОСЛИН	142
СПИСОК АВТОРІВ		144

Якщо кущі хризантем викопують для зберігання взимку у підвалі, то перед закладкою пагони зрізають на висоту 10-12 см. Обстежують рослини на наявність трипсів і попелиць, а сховище – на наявність гнилі. За потреби проводять обробку інсектицидами / фунгіцидами.

Бібліографія

1. Чипиляк Т. Ф., Коршиков І. І., Лещенюк О. М., Лінкевич О. О. Хризантема дрібноквітова в ландшафтних композиціях на Криворіжжі. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. Т. 28. № 3. С. 57-62.
2. Трішки історії про хризантеми. <https://my-flower.com.ua/node/242>
3. Хризантема – одна з найулюбленіших в осінній період. <https://zelene.net/interests/pubs/rosliny/dekorativni-roslini/hrizantema-odna-z-najulyublenishih-v-osinnij-period.html>
4. Хризантема мультифлора: посадка, вирощування, догляд та зимівля. rozsada.com.ua/blog/hrizantema/hrizantema-multiflora-posadka-viroshhuvannja-dogljad-ta-zimivlja

ВПЛИВ ПОПЕРЕДНИКА НА ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО

Шокало Н. С., Калюжний О. В.

Полтавський державний аграрний університет

Зважаючи на те, що серед зернових культур кукурудза є чи не найеластичнішою до агрофону культурою, то за належної агротехніки її можна вирощувати і в монокультурі, і в беззмінному посіві, і в сівозміні після широкого набору попередників. При цьому кукурудза забезпечує відносно високі і стійкі за роками врожаї [1].

При оцінці попередників кукурудзи важливе значення має фітосанітарний стан посівів культури. Якщо в посівах кукурудзи після озимої пшениці і цукрових буряків у дослідях Інституту зернового господарства УААН в середньому за 10 років налічувалось на 1 м² відповідно 10,4 і 14,7 шт. бур'янів, то після кукурудзи їх чисельність зросла до 42,5 шт. або була більшою відповідно на 309 і 189 % [2].

В посівах кукурудзи в ланці горох–озима пшениця–кукурудза було 29,8 шт./м² бур'янів, а в посівах третьої кукурудзи в ланці кукурудза–кукурудза–кукурудза в середньому за чотири роки забур'яненість була вищою більше ніж у два рази і досягала 94,2 шт./м². Так, якщо частка цих бур'янів при вирощуванні кукурудзи після озимої пшениці складала біля 77 %, то в повторних посівах вона зростала до 90 %. Цьому сприяла не лише пристосованість просо видних бур'янів до технології вирощування кукурудзи, а й позитивна реакція насіння цих бур'янів на присутність у ґрунті кореневих решток кукурудзи, виділення з яких стимулювали це насіння до проростання. В

публікації також відзначається, що цьому помітно сприяли і сприятливі виділення в ґрунт фізіологічно активних речовин рослинами кукурудзи [3].

В наших дослідженнях попередники кукурудзи мали помітний вплив на забур'яненість посівів досліджуваної культури (табл.1). Так, на початку вегетації в середньому за роки досліджень забур'яненість посівів кукурудзи коливалась в межах 8,5-53,8 шт./м². Найменше бур'янів відмічалось при розміщенні культури після ячменю ярого – 8,5 шт./м². Незначне збільшення спостерігалось при розміщенні кукурудзи після цукрових буряків (14,0 шт./м²). Істотне збільшення забур'яненості спостерігалось у варіанті, де попередником був горох – 35,2 шт./м². Найбільша ж засміченість була після розміщення кукурудзи в повторному посіві. При цьому кількість бур'янів зроста відносно контролю на 45,3 штук.

Вважаємо, що основною причиною такого зростання є більша кількість бур'янів у посівах такого попередника, а також те, що після збирання кукурудзи не залишалось часу для проведення ефективної боротьби з бур'янами у післязбиральний період.

Таблиця 1. Кількість бур'янів у посівах кукурудзи за різних попередників, шт./м², 2022-2023 р.

Попередник	Період визначення			
	Початок вегетації		Кінець вегетації	
	Всіх	в т.ч. багаторіч.	Всіх	в т.ч. багаторіч.
Ячмінь ярий (контроль)	8,5	1,2	6,5	1,2
Горох	35,2	1,5	12,0	0,6
Цукрові буряки	14,0	0,5	10,5	0,3
Кукурудза на зерно	53,8	2,7	21,5	0,8

До того ж, в досліді відмічалось збільшення кількості багаторічних бур'янів, зокрема осотів, за розміщення кукурудзи у повторних посівах. На нашу думку, це також зумовлювалось добрим ростом і розвитком цих бур'янів у посівах попередника.

До кінця вегетації кукурудзи кількість бур'янів знизилась приблизно вдвічі і залежно від варіанту їх нараховувалось на рівні 6,5-21,5 шт./м². Таке зниження відбувалось за рахунок проведених міжрядних обробітків та зростання фітоценотичної здатності кукурудзи на більш пізніх етапах свого росту і розвитку. При цьому спостерігалася та ж закономірність, що й на початку вегетації, коли найбільше бур'янів (21,5 шт./м²) знову ж відмічалось при вирощуванні кукурудзи в повторних посівах, дещо менше бур'янів було при розміщенні культури після цукрових буряків і гороху – 10,5 і 12,0 шт./м² відповідно, а найменше – 6,5 шт./м² – після ячменю ярого.

Аналізуючи урожайність даної культури в середньому за роки досліджень (табл. 2), можна зазначити, що найбільш сприятливі умови для росту і розвитку кукурудзи на зерно були у варіанті, де в якості попередника слугував горох. Тут

сформовано найвищу урожайність – 108,1 ц/га, що на 11,0 ц/га більше, ніж у контрольному варіанті, де кукурудзу вирощували після ячменю ярого, і в середньому на 8,2 ц/га більше, ніж у варіантах, де кукурудзу вирощували після цукрових буряків і кукурудзи на зерно.

Таблиця 2. Урожайність гібрида кукурудзи PR37Y12 залежно від попередника, 2022-2023 р.

Попередник	Роки		Середнє	± до контролю	
	2022	2023		ц/га	%
Ячмінь ярий (контроль)	106,8	87,3	97,1	-	-
Горох	120,2	96,0	108,1	+11,0	+11,3
Цукрові буряки	95,6	81,8	88,7	-8,4	-8,7
Кукурудза на зерно	98,0	80,4	89,2	-7,9	-8,1

Отже, у результаті проведених досліджень встановлено, що серед зазначених культур найкращим попередником для кукурудзи на зерно був горох. Поступається йому попередник, який традиційним є для кукурудзи – ячмінь ярий. Допустимими є, за умови високої культури землеробства, і цукрові буряки та повторні посіви кукурудзи по кукурудзі.

Бібліографія

1. Бабич А. О., Панасик О. Я., Петриненко В. Ф. Розробка короткоротаційних сівозмін та перспектива їх впровадження у приватних господарствах Лісостепу. *Вісник аграрної науки*. 2001. № 8. С. 12-15.
2. Кравець Т. О. Вплив попередників на продуктивність кукурудзи на зерно. *Зб. наук. пр. Уманського СГІ*. К.: Сільгоспосвіта, 1994. С. 155-158.
3. Пустовий С. І., Якунін О. П., Дудка М. І. Агроекономічна ефективність вирощування зерна гібридів кукурудзи залежно від попередника і мінерального удобрення. *Таврійський науковий вісник*. 2021. № 117. С. 142-148.

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ УЛЬТРАРАННІЙ СОРТІВ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ

Юрченко С. О., Собко С. В., Камінський В. В.
Полтавський державний аграрний університет

Коефіцієнт використання азоту сільськогосподарськими культурами є досить низьким. За даними літератури, рослини засвоюють лише 40–50% внесеного азоту, тоді як решта перетворюється на газоподібні сполуки, які викидаються в атмосферу, або вимивається з ґрунту, забруднюючи водоймища. Збільшення обсягів використання азотних добрив створює суттєву екологічну загрозу, що може негативно вплинути на здоров'я людей [1].